

Regio
Gooi en Vechtstreek

Taal is de sleutel!

**Actieplan voor de aanpak van laaggeletterdheid
Regio Gooi en Vechtstreek 2020-2024**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Laaggeletterdheid terugdringen	4
3. Aantal laaggeletterden	8
4. Betrokken partijen	11
5. Vraag en aanbod	13
6. Wat willen we bereiken?	17
7. Acties en financieel kader 2020-2024	23
Bijlagen	27

Meer informatie?

Marjet van Elten
m.vanelten@regiogv.nl

Marloek de Greeff
m.degreeff@regiogv.nl

Contact
 www.regiogv.nl | (035) 692 64 44 | info@regiogv.nl

Copyright © 2020

1. Inleiding

In regio Gooi en Vechtstreek willen we dat de inwoners naar vermogen meedoen. We weten dat taal-, reken- en digitale vaardigheden daarvoor belangrijke voorwaarden zijn. In 'Taal is de sleutel' vertellen we wat we willen gaan doen op dat gebied en geven we een overzicht van wat we hebben gedaan of al in gang hebben gezet. De acties in het plan gaan we uitvoeren binnen de beschikbare middelen. We roeien met de riemen die we hebben, door slim en goed samen te werken met alle mensen die een passie hebben voor dit thema. En dat zijn er gelukkig veel!

Het Rijk heeft gemeenten gevraagd beleid en een regionaal plan van aanpak te maken voor mensen die te maken hebben met (de gevolgen van) lage basisvaardigheden. Gemeenten hebben een spilfunctie in het sociaal domein. De aanpak laaggeletterdheid is daar onlosmakelijk mee verbonden. Het verhogen van basisvaardigheden, met cursussen en ander aanbod, helpt mensen om zelfstandiger en zelfredzamer te zijn. Ook is aan gemeenten gevraagd te zorgen voor begrijpelijke(re) communicatie met inwoners. Tot slot is het belangrijk dat gemeenten andere organisaties en werkgevers betrekken en stimuleren om aandacht te hebben voor deze inwoners. Rijk, gemeenten, aanbieders van taalaanbod, werkgevers e.a. gaan de komende periode samen aan de slag. Het streven is de regie op de aanpak van laaggeletterdheid eind 2024 volledig bij de gemeenten te beleggen. In regio Gooi en Vechtstreek wordt al stevig ingezet op laaggeletterdheid. Om de groep laaggeletterden nog verder omlaag te brengen en in 2024 regie te kunnen voeren, hebben de gemeenten Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren samen een integraal actieplan geschreven.

Over dit regionale plan laaggeletterdheid hebben beleidsadviseurs van diverse disciplines en regiogemeenten meegedacht, ook inwoners en andere betrokkenen als de Stichting Lezen en Schrijven en ondertekenaars van het taalnetwerk hebben een belangrijke inbreng gehad. Laaggeletterdheid raakt aan werk en inkomen, participatie, gezondheid etc. We kijken daarom

in samenhang naar de aanpak en betrekken hier een breed spelersveld bij. In de periode 2020-2024 zullen we blijven samenwerken en het netwerk dat er al is verder vergroten. We gaan het samen doen in regio Gooi en Vechtstreek, voor de inwoners, integraal, onder regie van de gemeenten!

Basisvaardigheden

Taal-, reken- en digitale vaardigheden voor laagopgeleide volwassenen. Onder taal verstaan we Nederlands als tweede taal en Nederlands als moedertaal. Met voldoende beheersing van de basisvaardigheden kan een volwassene zich zelfstandig kan redden in de maatschappij.

Geletterdheid

Het vermogen om zelf een tekst te schrijven en geschreven tekst te lezen, begrijpen, evalueren, gebruiken en toe te passen in de maatschappij en het persoonlijk leven. Geletterdheid omvat luisteren, spreken, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterden zijn mensen die grote moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen. Laaggeletterden zijn (veelal) geen analfabeten. Zij kunnen wel lezen en schrijven in hun moedertaal, maar beheersen het eindniveau vmbo of niveau mbo-2/3 niet.

WEB

De Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB) streeft naar een verbetering van taal-, reken- en digitale vaardigheid van volwassenen die deze vaardigheden onvoldoende beheersen. De middelen die gemeenten ontvangen in het kader van volwasseneneducatie hebben betrekking op de opleidingen gericht op de Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden.

¹ wetten.overheid.nl/BWBR0007625/2020-07-16#Hoofdstuk7_Titeldeel3_Artikel7.3.1

2. Laaggeletterdheid terugdringen

In regio Gooi en Vechtstreek willen we dat alle inwoners kunnen meedoen. Nederlands kunnen lezen, schrijven en rekenen en met de computer overweg kunnen: allemaal belangrijke voorwaarden om mee te kunnen doen.

Er zijn mensen die het -ondanks het onderwijsstelsel- niet lukt of niet gelukt is om een basale taal- en rekenvaardigheid te verwerven. Vaak door een combinatie van (taal)achtergrond, opvoeding, gebrek aan cognitieve vaardigheden en/of sociaal emotionele ontwikkeling. We willen graag dat dit verandert omdat laaggeletterd zijn grote gevolgen heeft voor het leven van mensen. Laaggeletterden hebben bijvoorbeeld vaker te maken met werkloosheid, schulden, gezondheidsproblemen en een lager inkomen. Ze zijn ook minder vaak politiek en maatschappelijk actief.

We zetten in op taal als middel om ervoor te zor-

gen dat inwoners zelfredzamer worden: werken, een opleiding voltooien, gezond leven, kinderen opvoeden en stimuleren in hun ontwikkeling en financiële, administratieve en medische zaken regelen.

Mensen die laaggeletterd zijn of niet digivaardig, hebben hier -bewust of onbewust- zelf ook last van. Vaak schamen mensen zich als zij niet (goed) kunnen lezen en schrijven. Het is niet makkelijk deze mensen te vinden, met hen in gesprek te raken over waar zij tegenaan lopen en wat zou kunnen helpen. Er is sprake van een drempel. Iemand die ze vertrouwen zal ze kunnen toeleiden naar bijvoorbeeld een cursus waarmee ze hun vaardigheden kunnen verbeteren.

Wie kunnen beter uitleggen wat taal in hun leven doet dan ervaringsdeskundigen? Ze vertellen het in filmpjes overtuigend. De filmpjes zijn te zien op www.regiogv.nl/nieuws/taal-is-de

Kinderen niet kunnen helpen met school

Anouk heeft een tien minuten gesprek op de school van haar zoon. De juf vertelt haar van alles over Milo; over zijn gedrag en vaardigheden. Anouk kan haar niet goed volgen, maar ze durft niet te vragen wat de moeilijke woorden betekenen. Na het gesprek fietst ze verward naar huis.

Geen baan krijgen of behouden

Thomas heeft het naar zijn zin op zijn werk. Hij moet een test maken over veiligheid. Omdat hij moeite heeft met lezen en schrijven, haalt hij de test niet. Hij maakt zich zorgen of hij daardoor zijn baan kwijtraakt.

Niet voor de eigen gezondheid kunnen zorgen

Jolanda gaat naar de dokter omdat ze last heeft van haar buik. De dokter onderzoekt haar en legt uit wat er aan de hand zou kunnen zijn. Zonder dat ze helemaal begrijpt wat de dokter zegt, haalt Jolanda de voorgeschreven medicijnen op. De bijsluiters en wat er op de verpakking staat kan ze niet goed lezen.

In financiële problemen komen

Yussuf is nog niet lang in Nederland. De post die hij krijgt, bijvoorbeeld van de gemeente en de belastingdienst, opent hij niet omdat hij deze niet kan lezen. Er ligt een grote stapel ongeopende enveloppen in zijn huis.

[sleutel-voor-meedoen](#). Ook vertelden oud-taalcursisten in een spiegelbijeenkomst over hun ervaringen. De info-graphic van de spiegelbijeenkomst is opgenomen als bijlage 1. Hieronder enkele quotes uit de filmpjes en de spiegelbijeenkomst.

Wij willen graag leren!

Oud-taalcursisten tijdens de spiegelbijeenkomst: 'Wij willen graag leren!' We willen veel oefenen. Praten met collega's en burens. Pas dan kun je integreren!

Taal is de sleutel tot vertrouwen en geluk

Diana (uit Peru): 'Als je niet communiceert, voel je buitengesloten, gefrustreerd en eenzaam. Je moet een taal spreken om vrienden te kunnen maken. Nu praat ik met vertrouwen op de kinderopvang, op school en met de burens. Ik kan nu zelf dingen opzoeken en vinden op internet. Als je beter kan communiceren, gaat de deur voor je open! Het maakt mij gelukkig, mijn leven is veranderd.'

Taal is de sleutel tot werk

Mohamad (assistent zweminstructeur, uit Syrië): 'Het is belangrijk om de taal te kunnen spreken, om te praten met mensen, voor werk, voor alles! De taal is moeilijk. Het is veel oefenen, huiswerk, naar de radio luisteren. Ik spreek ook Nederlands met mijn Syrische vriendin. Als je thuis blijft, doe je niets. Ik ben aan het werk en collega's helpen mij, met liefde en respect.'

Taal is de sleutel tot zelfredzaamheid en groei

Danya, Menno en Michelle (maandag-avondschoon Gooise Praktijkschoon): 'We leren bij op de avondschoon om kansen te krijgen op het werk en beter met collega's en klanten te kunnen werken. Zo kunnen we bijvoorbeeld doorgroeien naar kassa-werk of een theorie-examen halen voor het rijbewijs. Budgetteren is ook iets wat je op de avondschoon kunt leren, zodat je je administratie kunt bijhouden.'

Wat gaan we doen om laaggeletterdheid terug te dringen?

- **Aandacht voor taalvaardigheden.** We willen laaggeletterden vinden en bereiken. Hier gaan we op verschillende manieren op inzetten. Van trainingen tot campagnes. We doen dit samen, o.a. in de vorm van een stage-opdracht.
- **Aandacht voor het verbeteren van digivaardigheden.** Overheid, werkgevers etc. werken steeds meer met apps, online formulieren etc. Hier zijn niet alleen digitale, maar ook taalvaardigheden voor nodig. Doordat een

beroep gedaan wordt op digivaardigheden, komt het ontbreken van de taalvaardigheid in beeld. We informeren inwoners over de mogelijkheden om hiermee aan de slag te gaan (een cursus als Klik&Tik of Digisterker, een webmaatje). Zo leren zij de taal en zelf dingen online regelen.

- **Aanbod voor het verbeteren van administratieve vaardigheden.** Mensen kunnen brieven van de gemeente, de woningcorporatie, de bank of andere organisaties begrijpen en hier naar handelen. We willen voorkomen dat ze in de problemen raken. We willen schuldhulpmaatjes bijvoorbeeld trainen en de cursus Voor hetzelfde Geld aanbieden.
- **Aanbod voor het verbeteren van gezondheidsvaardigheden.** We bieden de cursus Voel je Goed aan om inwoners te helpen om gezonder te leven én aan hun taalvaardigheden te werken. Door bijvoorbeeld het lezen van ingrediënten en recepten of het begrijpen van informatie over leefstijl als onderdeel van de cursus mee te nemen en te werken met een cursusboek.

Positieve gezondheid

Een concept op gezondheid waarbij niet alleen de focus ligt op medische/ lichamelijke aspecten en op problemen, maar waarbij ook gekeken wordt naar mogelijkheden, naar wat wél kan. Er wordt onderscheid gemaakt in zes dimensies die allemaal invloed hebben op elkaar: lichaamsfuncties, geestelijk welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren. Kunnen lezen en schrijven is een belangrijk aspect van dagelijks functioneren. Als dit niet of moeilijk gaat, kan het negatieve consequenties hebben op alle andere dimensies, zoals lichamelijke gezondheid, geestelijke gezondheid, meedoen, kwaliteit van leven (wonen, inkomen, schulden, etc.) en zingeving. Als we ons richten op wat wél kan en aansluiten op de talenten van mensen, dan kunnen veranderingen in gang gezet worden. Lees [hier](#) verder.

Maurice de Greef professor Leereffecten

Laagopgeleiden en Laaggeletterden aan de Vrije Universiteit Brussel: "Uit onderzoek weten we dat áls mensen aan hun taalvaardigheid werken 50 procent van hen een betere gezondheid krijgt. 40 tot 60 procent beter meekomt in de samenleving en 30 procent een betere plek op de arbeidsmarkt vindt."

Voel je goed

Hella: "Ik kookte altijd met potjes en flesjes. Toen ik leerde wat erin zat, dacht ik: dat doe ik niet meer!"

Reindert: "Ik ben veel meer gaan bewegen en ben kritischer op wat ik koop en eet."

Erma: "Ik hoef nu geen medicijnen voor diabetes."

Digisterke verhalen

Quote vanuit de Cursus Klik & Tik Sociale Media:

'Ik heb zoveel geleerd over verschillende soorten Sociale Media, dat ik nu zelf kan appen, videobellen met whatsapp en kan skypeen. Ik heb veel meer contact met mijn (klein)kinderen!'

Quote vanuit de Cursus Klik & Tik De Tablet:

"Dankzij de cursus heb ik vertrouwen gekregen om zelfstandig met mijn iPad te werken en dat vind ik echt heel fijn."

- **Praatplaat positieve gezondheid en Quick-Fit voor mensen met schulden.** Ook informeren we professionals die met inwoners in aanraking komen over laaggeletterdheid en zorgen we ervoor dat zij hier het gesprek over kunnen voeren. Hiervoor is de praatplaat positieve gezondheid aangepast (bijlage 2). Deze maakt onderdeel uit van het communicatieplan 'toegankelijk maken van zorg voor laaggeletterden'.
- **Taal en werk.** Met de inzet van extra taaltrajecten die gericht zijn op werk, willen we ervoor zorgen dat mensen een baan vinden en behouden en dat zij aansluitend op hun wensen en dagelijkse praktijk leren. Want dat motiveert!
- **Communicatie op B1 niveau:** Als organisaties op B1-niveau communiceren, zijn hun boodschappen voor iedereen beter te begrijpen. We zorgen voor informatiemateriaal en feedback van ervaringsdeskundigen. Ook zorgen we dat instanties zich ervan bewust zijn dat niet iedere werknemer het loonstrookje, de app om verlof aan te vragen of een handleiding begrijpt. Uitleg of een training kunnen uitkomst bieden en hiermee kan een opstap gemaakt worden naar het beter leren van de taal of digivaardigheden.

3. Aantal laaggeletterden

Naar een schatting van de Algemene Rekenkamer hebben in Nederland 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder grote moeite met lezen, schrijven en rekenen. Vaak hebben deze mensen daardoor ook moeite met digitale toepassingen. Bij ongeveer 56% van hen is Nederlands de moedertaal.

Gooi en Vechtstreek is een regio met veel hoog opgeleide mensen, maar ook hier speelt laaggeletterdheid. Van de circa 250.000 inwoners zijn naar schatting bijna 12.000 inwoners in mindere of meerdere mate onvoldoende taalvaardig. Zij zijn niet of slecht in staat om in het Nederlands geschreven informatie te gebruiken in het dagelijks leven.

Om tegemoet te komen aan de wens van gemeenten om meer inzicht te krijgen in verschillende groepen laaggeletterden heeft de overheid aan ECBO, ROA en Etil de opdracht gegeven om een doelgroepenanalyse uit te voeren (de Doelgroepenanalyse Laaggeletterdheid). Hiertoe zijn allereerst de onderzoeksresultaten van het PIAAC onderzoek opnieuw zijn afgezet tegen recente CBS-registerdata (2017).

In de tabellen hieronder staan de geschatte percentages laaggeletterden in de regio Gooi en

Vechtstreek en in elke gemeente afzonderlijk. Het PIAAC-onderzoek had betrekking op de bevolking van 15 tot 65 jaar en is uitgegaan van de brede definitie van laaggeletterdheid; dus iedereen die moeite heeft met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden. Voor de regio GV zijn de cijfers niet veranderd ten opzichte van voorgaande jaren en dus blijft de schatting dat 7% van personen tussen de 15-65 jaar die laaggeletterd is. Als we daarin ook 65-plusser zouden meenemen, is de inschatting van 12.000 personen in de Regio GV een hele realistische. (Het Rapport Regio in Beeld – Regio Gooi en Vechtstreek van oktober 2019 op werk.nl spreekt van een potentiële beroepsbevolking 15-75 jaar van 190.000 personen en van een beroepsbevolking van 132.000 personen).

Binnen de regio GV lopen de percentages op gemeenteniveau erg uiteen, waarbij we kunnen constateren dat de gemeente Hilversum bovengemiddeld veel laaggeletterden heeft ten opzichte van het landelijke gemiddelde, de gemeenten Blaricum, Eemnes, Huizen en Laren enigszins lager scoren dan het landelijke gemiddelde en dat gemeenten Gooise Meren, Wijdmeren en Weesp veel lager scoren ten opzichte van het landelijke gemiddelde:

	Percentage Laaggeletterd*
Nederland	12%
Regio Gooi en Vechtstreek	7%
Hilversum	14%
Huizen	5%
Blaricum	5%
Eemnes	5%
Laren	5%
Gooise Meren	2%
Wijdmeren	1%
Weesp	1%

Landelijk worden de volgende doelgroepen onderscheiden.

- **Doelgroep A:** Oudere, werkend, met Nederlandse achtergrond en zowel partner als kinderen
- **Doelgroep B:** Oudere, niet-actief, met Nederlandse achtergrond en zowel partner als kinderen
- **Doelgroep C:** Tussen 30 en 50 jaar oud, werkend, met Nederlandse achtergrond, divers qua partners en kinderen
- **Doelgroep D:** Oudere, zowel werkend als niet-werkend, met Nederlandse achtergrond en ofwel een partner, ofwel kinderen
- **Doelgroep E:** Jongere, zowel werkend als niet-werkend, zowel met Nederlandse achtergrond als met migratieachtergrond en zonder partner en kinderen
- **Doelgroep F:** Mensen met migratieachtergrond, 30 jaar en ouder, zowel werkend als

niet-werkend, en met partner, met kinderen of met beide

- **Doelgroep G:** Divers: mensen die niet in één van de 6 clusters (A t/m F) vallen

Voor de doelgroepenanalyse is vervolgens gebruik gemaakt van een clusteranalyse om onderscheid te maken in de verschillende subgroepen laaggeletterden. Het doel van de clusteranalyse is om een beperkt en hanteerbaar aantal subgroepen te identificeren die 'bruikbaar' zijn voor het beleid. De doelgroepenanalyse is te vinden op geletterdheidinzicht.nl.

De clusteranalyse kan laten zien of er binnen de groep laaggeletterden subgroepen voor komen die zich van elkaar onderscheiden aan de hand van bepaalde kenmerken. Hier zijn zeven unieke groepen uit gekomen waar we aan refereren als doelgroep A t/m G. Uitgangspunten bij de analyse:

Verdeling Laaggeletterden per doelgroep								Totaal
	A	B	C	D	E	F	G	
Hilversum	11%	8%	8%	10%	10%	37%	17%	100%
Huizen	18%	12%	8%	10%	11%	26%	15%	100%
Blaricum	18%	15%	8%	10%	10%	23%	17%	100%
Eemnes	22%	12%	10%	11%	12%	17%	15%	100%
Laren	17%	15%	8%	12%	10%	23%	15%	100%
Gooise Meren	17%	10%	9%	11%	11%	25%	17%	100%
Wijdmeren	22%	14%	10%	11%	11%	17%	15%	100%
Weesp	13%	9%	8%	10%	9%	36%	16%	100%

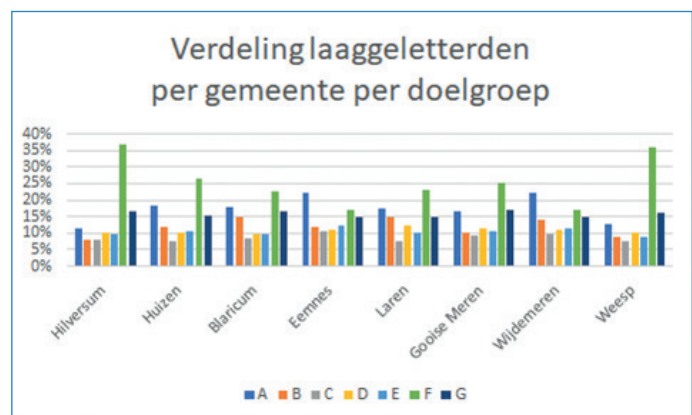
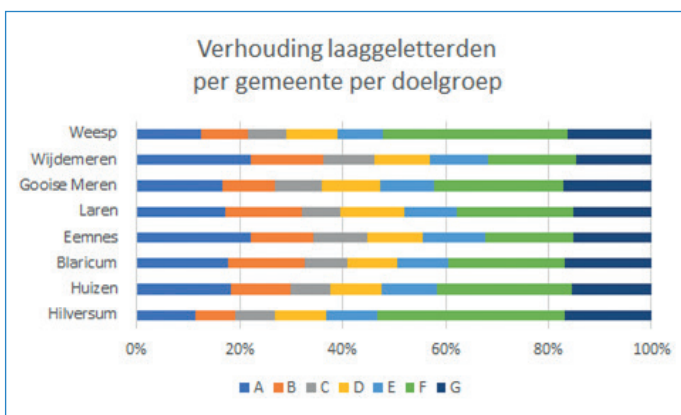

- Er zijn subgroepen geïdentificeerd die landelijk goed vergelijkbaar zijn en in principe te vinden en te gebruiken zijn door alle gemeenten (omdat de subgroepen kenmerken zijn toegepast die in zowel de PIAAC-data als CBS-registerdata voorhanden zijn).
 - De analyse beperkt zich tot de Nederlandse bevolking tussen 16 en 65 jaar.
 - In de clusteranalyse is de smalle definitie van geletterdheid gehanteerd. Dat betekent dat hierin niet laaggecijferdheid of lage digitale vaardigheden apart zijn meegenomen.
- Op de website van Etil is meer informatie over de totstandkoming van de doelgroepen te vinden in de handreiking. Ook de onderzoekssverantwoording is daar te vinden.

Hieronder zie je twee grafieken van doelgroepentabel. In de eerste grafiek is te zien welke doelgroepen procentueel uitschieten per gemeente in de regio. In de tweede grafiek is te lezen hoe de doelgroepen zich binnen een gemeente tot elkaar verhouden en hoe de '100% laaggeletterden' in een gemeente over de doelgroepen verdeeld zouden zijn. Hierin is te zien voor welk deel de doelgroepen A t/m D (mensen met een Nederlandse achtergrond) gezamenlijk vertegenwoordigd zijn in een gemeente (zie onderstaande tabellen).

Wat gaan we doen?

- **Monitor Volwasseneducatie:** We gaan de aantallen monitoren en registreren en verzorgen een implactanalyse.
- **Registratie door aanbieders:** Van de cursussen, trainingen en bijeenkomsten (Digisterker, Klik & Tik, Voel je Goed, Taalcafés) gaan we het bereik monitoren: aantallen deelnemers bijhouden (instroom) en de uitstroom registreren (niveau, kwaliteit, vervolg aanbod).
- **Registratie inzet van communicatiemiddelen:** We houden bij wat we doen om laaggeletterden te bereiken: organisatie van activiteiten, communicatie-uitingen, voorlichting tijdens een ouderavond etc.
- **Registratie bereik trainingen professionals:** We informeren professionals als consultants van de gemeente, zorgmedewerkers, schuldhulpmaatjes, welzijnswerkers over laaggeletterdheid; het herkennen, erover in gesprek gaan, de mogelijke effecten op diverse levensdomeinen, het aanbod en wat kan motiveren om hier gebruik van te maken.

4. Betrokken partijen

Landelijk en in de regio Gooi en Vechtstreek zijn diverse organisaties die taalaanbod (en/of rekenen en digitale vaardigheden) hebben voor inwoners. Daarnaast zijn er diverse organisaties en professionals die contact hebben met laaggeletterden. Omdat we graag integraal werken en aan willen sluiten bij wat er al is, volgt hieronder een opsomming van het relevante netwerk. We kijken uit naar het versterken van de samenwerking!

- **Regio Gooi en Vechtstreek:** hier is de regio neergelegd. Hieronder vallen o.a. het maken van het plan van aanpak en de budgetverdeling, het aanjagen en faciliteren van de uitvoering ervan, inkoop en Contractbeheer van de WEB-trajecten
- **Gemeenten:** verzorgen de lokale invulling en kunnen met lokale inzet van medewerkers en/of budgetten lokale accenten aanbrengen. Bijvoorbeeld door middel van het aanvragen van Tel mee met Taal subsidies op het gebied van taal en ouderbetrokkenheid en taal en werk.
- **Stichting Lezen en Schrijven** voert Taal voor het leven uit en ondersteunt gemeenten bij de aanpak van laaggeletterdheid (beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering, kennisdeling en innovatie) www.lezenenschrijven.nl en www.taalvoorhetleven.nl
- Voor de ondersteuning die de Stichting Lezen en Schrijven biedt in deze regio.
- **Expertisepunt basisvaardigheden:** In dit expertisepunt werken Movisie en de Stichting lezen en Schrijven samen met ervaringsdeskundigen, vrijwilligers, wetenschappers, beleidsmakers, werknemers, werkgevers, onderwijspersoneel en sociaal professionals. De regio Gooi en Vechtstreek draagt hier graag aan bij en is blij met de samenwerking en de verdere professionalisering van het werkveld, zie www.basisvaardigheden.nl.
- **Taalakkoordondertekenaars** regio Gooi en Vechtstreek 2019-2021 'Meedoen is belangrijk'. Ruim 50 organisaties en gemeenten hebben afgesproken oog te hebben voor

inwoners die onvoldoende vaardig zijn/ Bijvoorbeeld door middel van:

- het aanpassen websites en folders;
- het scholen medewerkers in het herkennen van laaggeletterdheid;
- het aanbieden van taalcursussen.

Het doel is dat alle inwoners van de regio een kans krijgen om beter te kunnen lezen, schrijven en rekenen en hen te laten beschikken over voldoende digitale vaardigheden. Iedereen moet kunnen meedoen in de regio Gooi en Vechtstreek. Doorlopend mogen organisaties zich aanmelden voor het Taalakkoord. Het Taalakkoord is onder andere ondertekend door partijen als de voedselbank, scholen, Versa Welzijn en het UWV. Op de [website van de regio](#) staat het taalakkoord

- In de **Week van Lezen en Schrijven** (eerste week van september) vragen de ondertekenaars van het taalakkoord aandacht voor laaggeletterdheid.
- **Taalaanbieders** bieden cursussen aan om taal-, reken- en digitale vaardigheden te ver-

- beteren. De taalaanbieders voor volwasseneducatie zijn gecontracteerd via de Regio. Vanaf 2019 zijn vijf en vanaf 2020 zes aanbieders voor de WEB gecontracteerd: Danner&Danner, Fairfield College, IVIO, ROC van Amsterdam, TopTaal en SIPI. Inwoners kunnen kiezen waar zij een traject willen volgen. Ander aanbod wordt lokaal gesubsidieerd of is vrij toegankelijk. Daarnaast zijn er particuliere organisaties waar inwoners tegen betaling een cursus kunnen volgen. En heel veel vrijwilligers die zich met hart en ziel inzetten om mensen te helpen met het verbeteren van hun basisvaardigheden: bijvoorbeeld de taal-, web- en schuldhulpmaatjes en degenen die de taalcafé's mogelijk maken.
- kunnen inwoners terecht met hun vragen over taal of het verbeteren van hun digivaardigheden. De bibliotheken bieden de mogelijkheid om te oefenen met taalcafé's, hebben een makkelijk lezen plein en cursussen Klik&Tik en Digisterker.
 - **Landelijke websites en digitaal oefenmateriaal.** Voor professionals die behoefte hebben aan tips en methodes om goed te communiceren met hun cliënten/patiënten/doelgroep en voor inwoners die hun vaardigheden willen verbeteren en oefenen is ruimschoots aanbod beschikbaar.
 - **Taalakkoord.** We kijken hoe het gaat met de afspraken in het Taalakkoord en stimuleren het nakomen ervan. Wat is er nog nodig om iets te bereiken? En welke nieuwe partijen kunnen aansluiten? Bijvoorbeeld werkgevers en sportverenigingen. De regionale projectleider bewaakt de afspraken en breidt het netwerk uit.
 - **Inkoop & contractbeheer taaltrajecten.** In 2021 bereiden we de inkoop van taaltrajecten voor. Dit doen we met de regionale WEB-werkgroep en Inkoop & Contractbeheer. Het doel is de WEB-middelen effectief en efficiënt in te zetten en dit goed te monitoren.
 - **Promotie en communicatie, o.a. in de Week van Lezen en Schrijven** in deze week in september vragen we extra aandacht voor laaggeletterden. Deze aandacht houden we gedurende het jaar vast door de organisatie van bijeenkomsten en het versturen van nieuwsbrieven.

Wat gaan we doen?

- **Centrale coördinatie.** Vanuit de gemeenten/regio wordt het initiatief genomen, daar ligt de regiefunctie. Deze taak is belegd bij de regionaal projectleider laaggeletterdheid. Maar we doen het nadrukkelijk samen.
- **Opdracht aan Stichting Lezen en Schrijven** o.a. advisering en het trainen van betrokkenen bij laagtaalvaardigen maken hier onderdeel van uit.
- **Taalnetwerk.** We pakken laaggeletterdheid samen aan. Betrokkenen bij laaggeletterden ontmoeten elkaar, wisselen kennis en ervaring uit en stemmen af op de doelgroep. Dat doen we o.a. met bijeenkomsten die op initiatief van de regionaal projectleider laaggeletterdheid worden georganiseerd. Minimaal twee bijeenkomsten per jaar. Daarnaast wordt er ca. per kwartaal een nieuwsbrief verspreid.

5. Vraag en aanbod

Voor laaggeletterden is er divers aanbod. Dit aanbod onderscheidt zich in aanbod voor inwoners met een Nederlandse en inwoners met een niet-Nederlandse taalachtergrond, diverse taalniveaus en interessegebieden.

NT1

laaggeletterden met Nederlands als eerste taal / moedertaal, oftewel autochtone laagopgeleide volwassenen. Anderstaligen die de mondelinge taalvaardigheden al (redelijk) goed beheersen (B1), maar wel problemen ervaren met lezen en schrijven, passen het beste in een NT1-traject.

NT2

Mensen met Nederlands als tweede taal / een andere taal als moedertaal, oftewel mensen die zelf, of waar minimaal één van de ouders, in het buitenland is geboren.

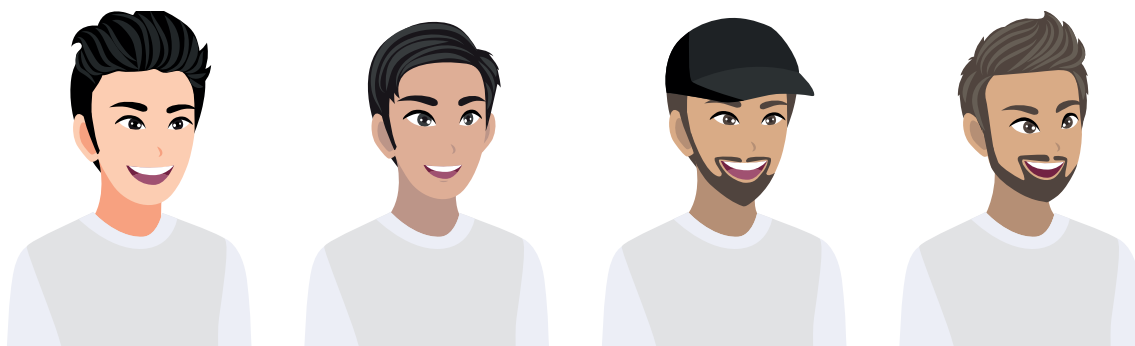
We zoomen hier in op het taalaanbod. Op het gebied van taal is er formeel aanbod (geaccordeerd door de Inspectie voor onderwijs, waarbij het mogelijk is een diploma of een certificaat te behalen), non-formeel aanbod (waarbij mensen echt een cursus volgen, maar waarbij afsluiting met een diploma niet mogelijk is) en informeel taalaanbod (taalmaatjes, taalcafé's etc.). Hier wordt in een informele setting gewerkt aan het

leren en verder verbeteren van de taal. Vaak begeleid door vrijwilligers.

De verschillende taalniveaus

- NT1 niveaus: Instroom, 1F (gericht op alfabetisering), 2F (gericht op het ingangsniveau voor het beroepsopleiding), 3F en 4F
- NT2 niveaus, A1, A2, B1, B2, C1 en C2
- Instroomniveau > A1: niveau 'geen analfabeet meer'
- 1F > A2: niveau eind basisschool
- 2F > B1: niveau eind vmbo
- 3F > B2: niveau eind havo
- 4F > C1: niveau eind vwo

Voor elk wat wils op het juiste moment, dat is een mooie wens! Dan moet je weten wie, op welk moment waaraan behoefte heeft. Inwoners kunnen op verschillende plekken aankloppen voor informatie over een taaltraject. Bijvoorbeeld bij de consulent van de gemeente, een taalschool, wijkcentrum of een bibliotheek. Op verschillende plaatsen kan gesignaleerd worden dat een taaltraject een goed idee is voor een inwoner, zoals het gezondheidscentrum, de woningbouwvereniging of op de werkvloer. We willen graag dat op de plek waar de inwoner toch al komt en zelf de vraag stelt of waar een behoefte gesignaleerd wordt, een globale inschatting gemaakt kan worden van wat wenselijk en mogelijk is. Vervolgens kan de inwoner met de taalaanbieder of een andere organisatie met taalaanbod, preciezer bespreken wat hij of zij wil en wat de mogelijkheden zijn. Een interactieve sociale kaart en het informeren van verwijzers helpt hierbij.

Stappen voor professionals die inwoners spreken die beter willen worden in taal, rekenen of digitaal

**Zie onderstaande schema's voor tips en informatie*

Wat een inwoner wil en kan is niet meteen exact te bepalen. Leeftijd, capaciteiten en doelen zijn wel globaal in te schatten, zodat een inwoner verwezen kan worden naar daarbij passend aanbod. We verwachten van de gecontracteerde taalaanbieders voor volwasseneducatie dat ze een intake doen en door middel van een toets nauwkeurig bepalen wat nodig en haalbaar is. Als hun aanbod niet (geheel) passend is, verwijzen ze naar ander aanbod en/of aanvullend aanbod.

Leeftijd

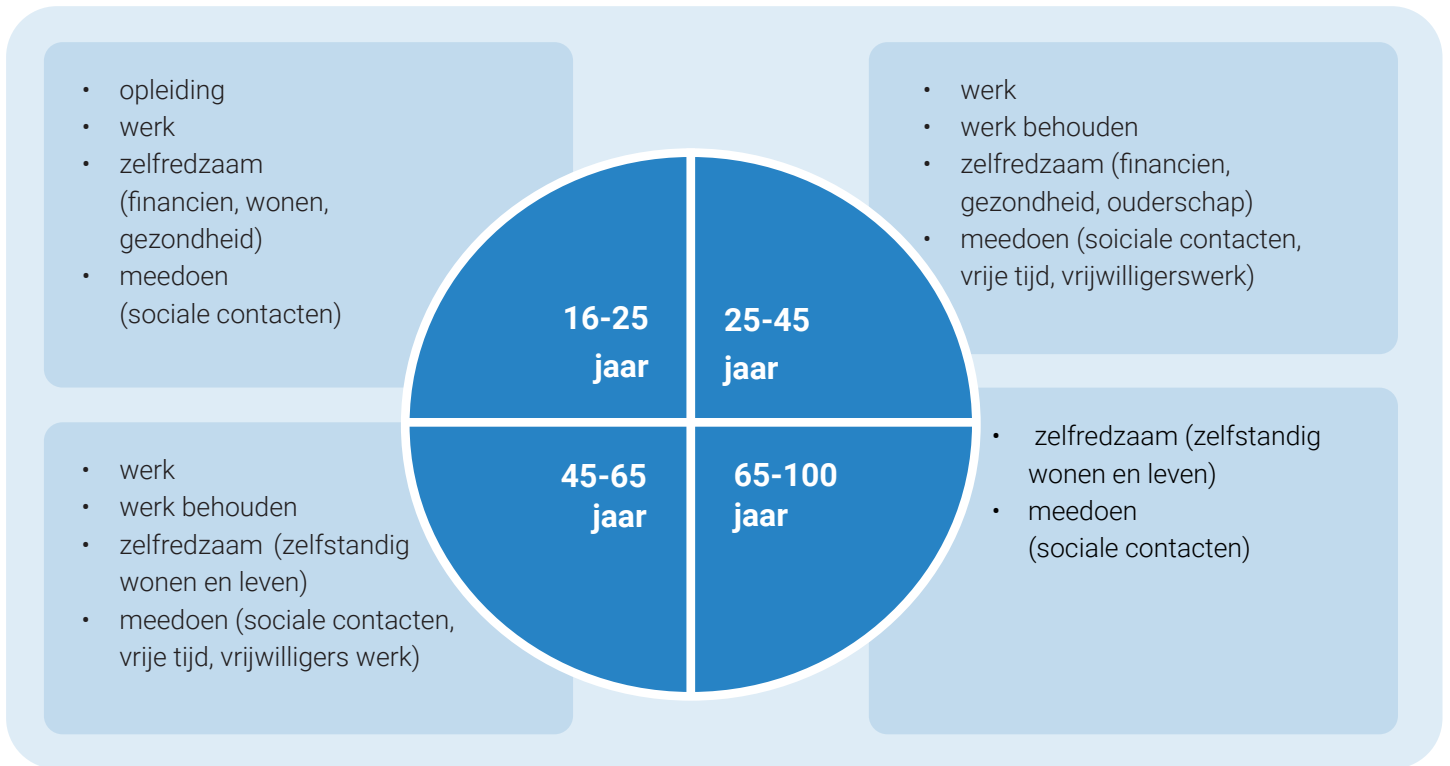
In elke levensfase heeft een inwoner andere wensen. In de werkende leeftijd is dat logischerwijs anders dan na de pensioengerechtigde leeftijd. Zelfredzaamheid is altijd belangrijk, maar voor ouderen is dat niet meer zo vanzelfsprekend. Ze zijn gebaat bij het leren omgaan met de i-pad, bijvoorbeeld om zelf hun medische dossier in te zien of een afspraak te maken bij het ziekenhuis (zie grafiek 1).

Capaciteiten

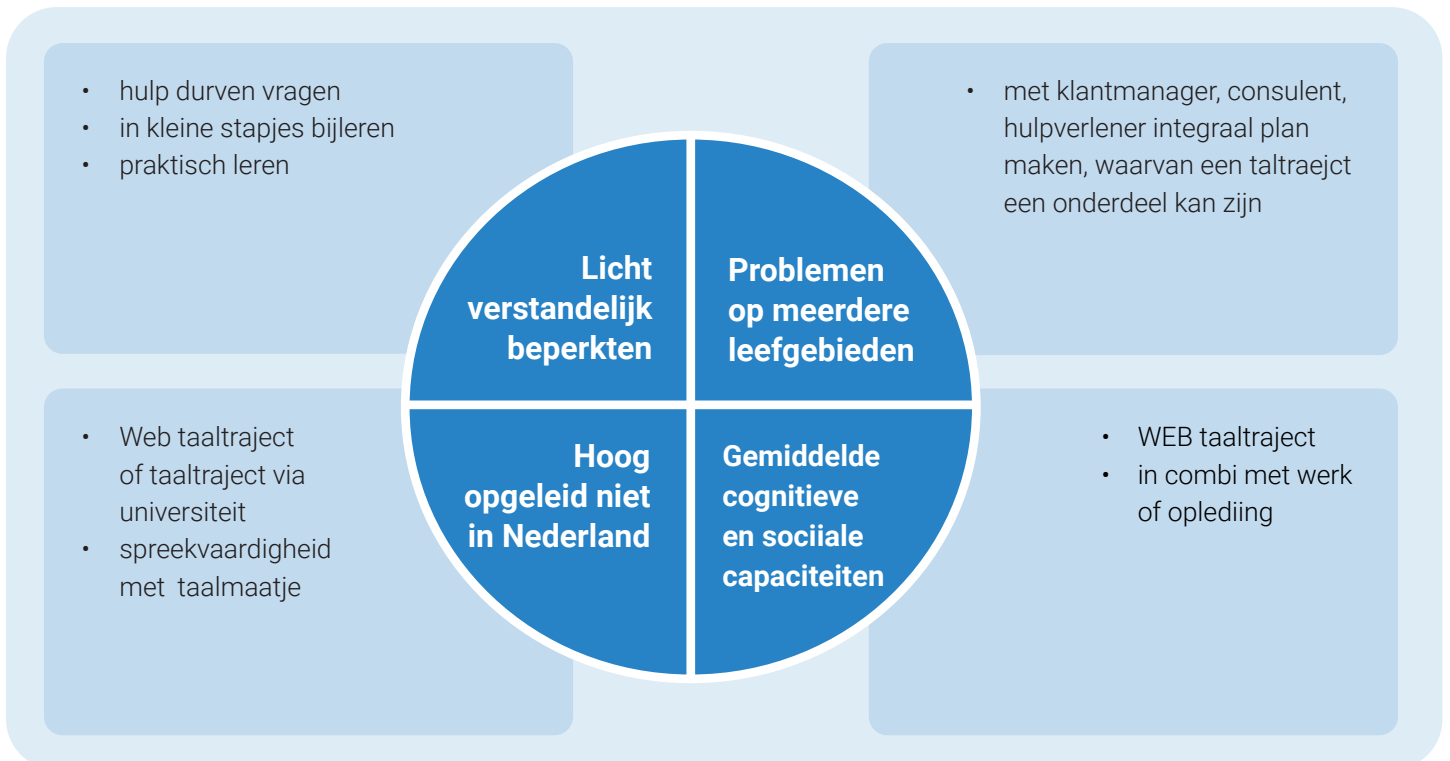
Iedereen is anders. Er zijn snelle leeders en praktisch ingestelde mensen. We willen voorkomen dat mensen in een niet passend traject terecht komen. Dat is voor de persoon in kwestie frustrerend, levert niets op en kost onevenredige inspanning en budget. Voor aanvang van een traject moet een globale inschatting gemaakt worden van de mogelijkheden zijn van een inwoner. We willen graag dat deze inschatting gemaakt wordt op de plek waar een inwoner aanklopt en zich al wat vertrouwd voelt.

Bovendien willen we graag kijken naar het juiste moment voor de inzet van een taaltraject en dit bij voorkeur inzetten als onderdeel van een plan dat een gemeentelijke consulent of klantmanager maakt met een inwoner, met aandacht voor alle leefgebieden. Maatwerk draagt bij aan het voorkomen van uitval bij taaltrajecten (zie grafiek 2).

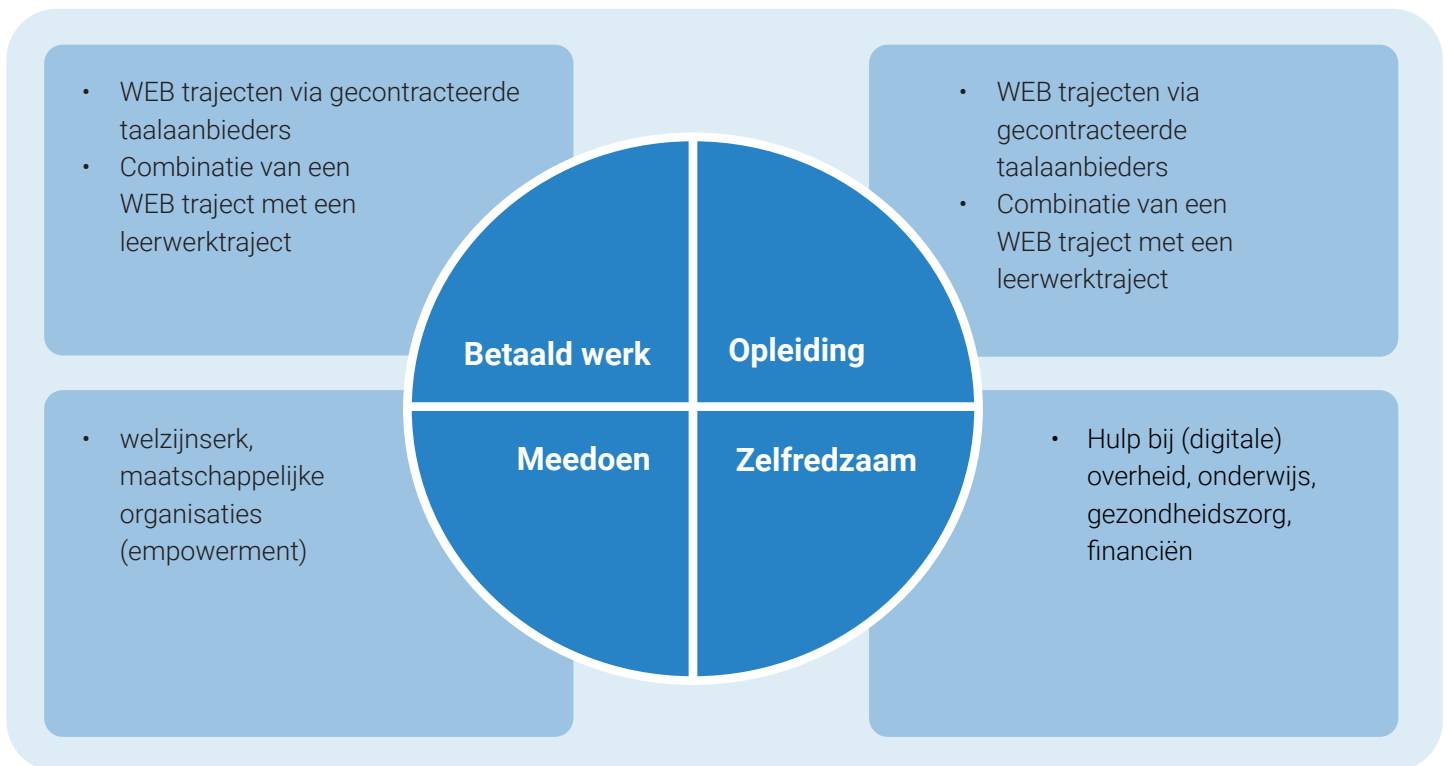
Grafiek 1: Leeftijd

Grafiek 2: Capaciteiten

Grafiek 3: Doelen

Doelen

In de cirkel staan de mogelijke hoofddoelen van een taaltraject. In de rechthoeken is aangegeven in welke richting een taaltraject gezocht kan worden. Als het doel betaald werk is, of een opleiding volgen, dan kan een schoolse aanpak bij een van de gecontracteerde taalaanbieders een geschikte methode zijn, soms in combinatie met ander aanbod via bijvoorbeeld een wijkcentrum. Is het doel meedoen of zelfredzamer worden, dan is laagdrempelig aanbod in bijvoorbeeld de bibliotheek passender. (Zie grafiek 3)

Inburgering en taal

Vanaf 1 juli 2021 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de inburgering. In het nieuwe stelsel krijgt de gemeente meer regie, wordt inburgering beter gepositioneerd binnen het sociaal domein en moet het taalniveau van A2 naar B1. Nu moet de inburgeraar zelf de inburgeringscursus regelen en hiervoor een lening afsluiten bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). In de nieuwe inburgeringswet regelt de gemeente het inburgeringsproces.

De gemeente voert een brede intake, waarin ze kijkt naar de mogelijkheden van de inburgeraar. De afspraken worden vastgelegd in een PIP (Persoonsplan Integratie en Participatie). Een leerbaarheidstoets kan afgenomen worden. Vervolgens wordt een route gekozen:

1. Reguliere route > uitstroom op taalniveau B1
2. Onderwijsroute > taal-schakeltraject met doel mbo of hbo
3. Zelfredzaamheidsroute > voor inburgeraars voor wie alleen een individueel traject met een lager taalniveau en een praktische insteek haalbaar is

De inburgering wordt gekoppeld aan meedoen in de samenleving; een combinatie van het leren van de taal en participeren. Bij elke route wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijk eindniveau. De inburgeraars zijn tijdens het traject op allerlei manieren actief. Bijvoorbeeld met (vrijwilligers) werk, een taalmaatje, taalaanbod in een buurthuis en kunnen doorstromen naar een taaltraject vanuit de WEB als dat past bij hun leeftijd, capaciteit en doelen.

Het inburgeringstraject, de taaltrajecten vanuit de WEB en de taaltrajecten vanuit Perspectief Op Werk, zijn trajecten die gericht zijn op meedoen in de samenleving.

Mo heeft in Syrië een hogere economische beroepsopleiding gevolgd. Hij heeft moeite met het vinden van zijn draai in Nederland. Het lange wachten op een verblijfsvergunning heeft hem depressief gemaakt. Op de taalschool kan hij nieuwe woorden moeilijk onthouden, terwijl hij vroeger zo makkelijk leerde. Door de leefgebieden in samenhang te bekijken, kan er een plan gemaakt worden waarmee Mo de ontwikkeling kan doormaken die hij voor ogen heeft.

Miriam, een jonge vrouw, wil een opleiding volgen waarvoor een bepaald taalniveau nodig is. Daarom doet zij een taaltraject bij een van de gecontracteerde WEB taalaanbieders. Ondertussen is hulp nodig bij het invullen van de belastingpapieren via de digitale overheid. Hiervoor is zij welkom bij de bibliotheek.

Daila heeft een WEB-traject gedaan. Lezen en schrijven gaat goed, maar spreken is nog lastig. Met een taalmaatje praat zij wekelijks onder het genot van een kopje thee. Ze heeft hiermee zo snel voortuitgang geboekt, dat ze werk in de naschoolse opvang heeft kunnen vinden in combinatie met een opleiding.

Wat gaan we doen?

- **Communicatie en bewustwording.** We zorgen ervoor dat professionals/organisaties die in aanraking komen met mensen met lage basisvaardigheden op de hoogte zijn van hoe je het herkent, hoe je het gesprek hierover aangaat en hoe mensen ondersteund kunnen worden, bijvoorbeeld door hen toe te leiden naar passend aanbod.
- **Een digitaal overzicht van het aanbod basisvaardigheden** gekoppeld aan algemene informatie en een beslisboom om te kijken welk aanbod passend is. Hiervoor wordt o.a. gewerkt met stagiaires.
- **Betrekken ervaringsdeskundigen.** We gaan in gesprek met inwoners die gebruik maken van het taalaanbod of tegen dingen aanlopen vanwege lage basisvaardigheden. Met hun inbreng zorgen we voor veranderingen en verbeteringen. In 2020 hebben we dit gedaan met een spiegelbijeenkomst. Oud-taalcursisten gaven aan wat hun ervaring is met de taalcursussen (zie bijlage 1, infographic). De inbreng van de oud-cursisten wordt onder andere meegenomen in de uitvoering van dit plan en afspraken met taalaanbieders.
- **Effectief en efficiënt aanbod.** Met de taalaanbieders gaan we in gesprek over het aanbod. Hoe zorgen we ervoor dat dat effectief en efficiënt is en voldoet aan de behoefte van inwoners? Hierbij nemen we ook het informele aanbod en de inburgering mee. We zijn heel blij met de betrokken organisaties en vrijwilligers en kijken samen hoe we kunnen verbinden, versterken en verduurzamen.
- **Ambassadeurs.** Oud-cursisten, mensen die hart hebben voor taal en het belang ervan inzien, willen we een rol laten spelen om anderen te informeren en te enthousiasmeren. Mooie voorbeelden laten zien, taboes wegnemen, bewustwording en begrip creëren en inspireren. Ook mensen die taal een warm hart toedragen kunnen hier een rol in spelen.
- **Vraag en aanbod laten aansluiten.** Samen zorgen we voor deskundigheidsbevordering en ontwikkeling. We vragen betrokkenen -van taalcursisten tot consultants en taalaanbieders-hiernaar, onder andere bij de netwerkbijeenkomsten. We sluiten aan op vindplaatsen, op wat mensen bezig houdt. Bijvoorbeeld op de werkvloer.

6. Wat willen we bereiken?

Wat hebben we al bereikt?

Het vorige regionale plan voor de aanpak van laaggeletterdheid dateert uit 2016. Inmiddels zijn we twee Taalakkoorden verder en een inkooptraject voor volwasseneducatie rijker. Veel acties om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen zijn geslaagd. Om laaggeletterdheid binnen de zorg aan te pakken, werken diverse organisaties samen. Zij zorgen ervoor dat het onderwerp bespreekbaar is, dat professionals getraind zijn en dat de zorg voor iedereen toegankelijker wordt. Voor deze aanpak ontvingen betrokkenen een landelijke 'Taalheldenprijs'. Het thema is inmiddels onlosmakelijk verbonden met het sociaal domein. De relatie met werk, opleiding, ouderschap, gezondheid, schulden, zelfredzaamheid en participatie in ruime zin, is duidelijker geworden. Veel mensen hebben hun vaardigheden al kunnen verbeteren.

Tot 2019 werden de meeste trajecten volwasseneducatie (WEB) gegeven door het ROC van Amsterdam op de locatie in Hilversum. Verder werden -door middel van subsidies- enkele initiatieven ondersteund. Vanaf 2019 zijn vijf en vanaf 2020 zes aanbieders voor de WEB gecontracteerd. Stichting Lezen en Schrijven is betrokken met advies en ondersteuning op regionaal en lokaal niveau.

Jaarlijks zijn circa 500 trajecten vanuit volwasseneducatie gefinancierd. Daarnaast worden er voor het bevorderen van basisvaardigheden door andere organisaties circa 100 trajecten afgenomen door inwoners.

Wat zijn de landelijke doelen?

In september 2019 zijn door de VNG (namens de gemeenten) en Ministeries bestuurlijke afspraken ondertekend. Medio 2020 heeft de VNG de handtekening onder de afspraken ingetrokken omdat het Rijk eenzijdig ambities oplegt en hier geen (extra) middelen aan koppelt. Dit laat onverlet dat gemeenten/arbeidsmarktregio's een plan moeten maken voor de aanpak om laaggeletterdheid terug te dringen of de basisvaardigheden van inwoners te verhogen.

Wat moet in 2024 gerealiseerd zijn?

1. Een integrale, effectieve aanpak van laaggeletterdheid in elke arbeidsmarktregio.
2. Een kwalitatief goed educatie-aanbod, afgestemd op doelgroepen.

Daarnaast zijn de volgende tien landelijke beleidsmaatregelen opgesteld:

1. Landelijke impuls voor meer bereik, specifiek gericht op de NT1 doelgroep;

2. Bestuursafspraken Basisvaardigheden 2020-2024 en ambitieuze aanpak in elke arbeidsregio;
3. Extra budget voor gemeenten;
4. Vraaggericht landelijk ondersteuningsprogramma laaggeletterdheid;
5. Extra investeren in basisvaardigheden op de werkvloer;
6. Effectieve preventieve aanpak, landelijk ondersteuningsprogramma leesbevordering, met focus op laagtaalvaardige gezinnen;
7. Extra inzet op kwaliteit van taalhuizen en non-formeel lesaanbod;
8. Onafhankelijk expertisepunt;
9. Landelijk beeld van het bereik van lesaanbod basisvaardigheden;
10. Lerende aanpak: ruimte voor experimenten.

De regio Gooi en Vechtstreek is voor wat volwasseneducatie (WEB) betreft gelijk aan de arbeidsmarktregio en bestaat uit de gemeenten Blaricum, Eemnes, Gooise Meren, Hilversum, Huizen, Laren, Weesp en Wijdmeren. Hilversum is de WEB-contactgemeente voor deze regio. De gemeente Weesp is ambtelijk gefuseerd

met Amsterdam, de gemeentelijke herindeling zal naar verwachting in 2022 plaatsvinden.

Hoe gaan we te werk?

In regio Gooi en Vechtstreek zetten we in op de volgende werkwijze.

1. Integrale aanpak
2. Effectief (> mensen bereiken, aanspreken en motiveren eruit halen)
3. Monitoren en sturen op kwaliteit
4. Aanpak per subdoelgroep

1. Integrale aanpak

- Koppeling taalaanbod aan bestaande activiteiten en vindplaatsen;
- Versterken verbinding met het sociaal domein, met een focus op participatie, o.a. door middel van (vrijwilligers)werk of een leer-werktraject/ beroepsopleiding, zoals bij Perspectief Op Werk;
- Vanaf 2021 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de inburgering van nieuwkomers, we zetten in op een doorlopende lijn;
- Informatie voor gemeentelijke uitvoerings-

- organisaties (verbinding met klantmanagers en consultants middels trainingen en een actueel overzicht van het aanbod); Niet alleen aandacht voor taalvaardigheden;
- Uitvoering en monitoring acties Taalakoord, o.a.:
 - Trainen van signaleerders in het herkennen van laaggeletterdheid.
 - Aanbod van taalcursussen.
 - Bijeenkomsten met de ondertekenaars/het taalnetwerk.
- Inzet op en buiten school blijft belangrijk, met aandacht voor ouderbetrokkenheid. Bijvoorbeeld met de lessen op de maandagavondschool van de Gooise Praktijkschool.
- Onder de aandacht brengen hoe mensen zelf kunnen werken aan het verbeteren van taalvaardigheid, zoals [KlasseTaal.nl](https://www.klassetaal.nl) en [Oefenen.nl](https://www.oefenen.nl) en [Taalvoorhetleven.nl](https://www.taalvoorhetleven.nl)

Taalniveau B1

Eenvoudig Nederlands. Een tekst op B1-niveau bestaat uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt. En uit korte, eenvoudige en actieve zinnen. De meeste mensen begrijpen teksten op taalniveau B1. Ook mensen die geen (hoge) opleiding hebben gehad.

Perspectief op Werk

In het kader van dit regionale programma is budget vrij gemaakt voor taaltrajecten die extra inzetten op het begeleiden naar werk. Deze trajecten starten in september 2020. Het is een samenwerking tussen klantmanager/gemeente, taalaanbieder en het Werkgeversservicepunt (WSP).

2. Effectief

- Inzetten op het bereiken van de verschillende doelgroepen;
- Effectieve en efficiënte inzet van de WEB-middelen;
- Bewustwording creëren voor het belang van communicatie op B1 niveau;
- Regionaal ambassadeur voor laaggeletterdheid benoemen;
- Ervaringsdeskundigen-ambassadeurs in onze regio vinden en inzetten;
- Signaleerders bewust maken, informeren en handvatten geven om het gesprek te voeren met laaggeletterden en hen te motiveren (huisartsen, consultants, welzijnswerkers etc.) door middel van trainingen en informatie;
- Publiciteit generen, o.a. in de week van lezen en schrijven;
- Vindplaatsgericht werken (huisartsen/praktijkondersteuners, welzijnsorganisaties, voedselbank, schuldhulpmaatjes, onderwijs, peuterspeelzalen, gemeentelijke uitvoeringsdiensten, etc.);

3. Monitoren en sturen op kwaliteit

- Monitoren van het aanbod (registratie en impact meten);
- Gebruikerservaringen ophalen;
- Stellen van eisen aan kwaliteit in het kader van inkoop, aanbesteding of subsidieverstrekking;
- Kwaliteitsaspecten meenemen in het proces van tussentijdse monitoring en evaluatie.
- In gesprek met aanbieders over het aanbod en de ontwikkel- en verbindingkansen daarin.

Ervaringsdeskundigen aan het woord

Regio Gooi en Vechtstreek is benieuwd naar de ervaringen met WEB-taaltrajecten. Wat betekenen deze trajecten voor inwoners? Wat levert deelname aan een taaltraject hen op? Wat zien inwoners graag anders? In 2020 werd een spiegelbijeenkomst georganiseerd, waarbij oud-)taalcursisten bevroegd werden door een gespreksleider terwijl wethouders, taalaanbieders, beleidsadviseurs, consultants e.a. behoorden.

4. Aanpak per subdoelgroep

- Werkenden
- Werkzoekenden
- Mensen met schulden

- Gezinnen (ouders en kinderen/jongeren)
- Mensen met lage gezondheidsvaardigheden

Werkenden

Laaggeletterd zijn is niet alleen een probleem voor de laaggeletterden zelf. Ook werkgevers ondervinden nadelen als de basisvaardigheden van hun personeel beperkt zijn:

- communicatie gaat moeizaam;
- veiligheidsvoorschriften komen in het geding;
- de productiviteit is niet optimaal;
- het is lastig voor de werknemer om zich nieuwe ontwikkelingen eigen te maken.

Laaggeletterdheid komt vaker voor in een aantal specifieke beroepen en sectoren als industrie, bouw, zorg- en schoonmaakbranche. Voor regio Gooi en Vechtstreek moeten we extra aandacht hebben voor o.a. de GAD, de Praktijkschool, de Entree-opleiding van het MBO College.

- Wat willen we bereiken

- Mensen doen mee, zij behouden hun baan en inkomen, plezier in het werk en ontwikkelingsperspectief.
- Taal en werk(ervaring opdoen) combineren, aansluiten op de dagelijkse praktijk van mensen en hun interessegebied.

- Werkgevers zijn geïnformeerd over het belang van een goede taalbeheersing.

- Connectie met andere beleidsterreinen

Werk & Inkomen, Participatie, Inburgering.

Werkzoekenden

Meer dan 25% van de laagopgeleide werkzoekenden is laaggeletterd. Een taalachterstand kan een belangrijke barrière vormen om (weer) aan het werk te komen.

Het volgen en succesvol afronden van een erkende opleiding verhoogt iemands kansen op de arbeidsmarkt. Vaak is een slechte taalbeheersing een belemmering om aan een opleiding te beginnen of deze succesvol af te ronden. De taaltrajecten die in het kader van Perspectief Op Werk (POW) worden aangeboden, sluiten hierop aan. Bovendien zijn er aanbieders die taalcurricula aanbieden die een duidelijke link hebben met de werkvloer en/of in de avonduren worden aangeboden, zodat overdag ruimte is voor werk of stage. Werkgevers kunnen de (taal)ontwikkeling van hun werknemers stimuleren, bijvoorbeeld in het kader van het opleidingsplan.

- Wat willen we bereiken

- Taal vormt geen belemmering om aan het werk te komen, werkzoekenden beschikken over voldoende basisvaardigheden om toe te treden tot de arbeidsmarkt of worden daarin geschoold als deze ontoereikend zijn.
- In het (beroeps)onderwijs is aandacht voor laaggeletterden / leerlingen voor wie (een blijvende) ontwikkeling op het gebied van (taal)vaardigheden een uitdaging vormt.
- Werkgevers zijn zich bewust van de belemmering die laaggeletterdheid kan vormen en bereid zich in te zetten voor de bestrijding ervan.

- Connectie met andere beleidsterreinen

Participatie, Perspectief Op Werk, Inburgering, Werk & Inkomen, Onderwijs.

Mensen met schulden

Uit het onderzoek naar financiële problemen van het NIBUD (2018) blijkt dat één op de vijf huis-

Taaleis

Als een inwoner bijstand aanvraagt, moet deze de Nederlandse taal voldoende beheersen, oftewel basiskennis hebben van de Nederlandse taal op niveau 1F (korte, eenvoudige teksten kunnen lezen en schrijven). Als iemand dat niet aan kan tonen met een document, moet iemand een taaltoets doen. Als iemand niet voldoet aan de taaleis, moet diegene de Nederlandse taal (beter) leren beheersen. Doet iemand hiervoor geen moeite, dan mag de gemeente de bijstandsuitkering verlagen.

houdens betalingsproblemen heeft. Een hoog percentage van deze inwoners (50,3 %) heeft schulden doordat ze informatie niet begrijpen. Problematische schulden zorgen ervoor dat mensen te maken hebben met aanmaningen en incasso's. Dit zorgt voor psychische en sociale problemen. Onderzoek wijst uit dat psychische blokkades van invloed zijn op de leerbaarheid.

Inwoners die de basisvaardigheden onvoldoende beheersen komen makkelijk in de schulden door te weinig kennis van de regels, weten de weg naar een ondersteunend netwerk minder snel te vinden en kunnen hun zaken niet adequaat regelen. Bij contacten met mensen die in de financiële problemen zijn gekomen of dreigen te komen, is het goed om taal-, reken- en digivaardigheden te bespreken.

- Wat willen we bereiken?

- Taal-, reken- en digivaardigheden vormen geen belemmering om financieel zelfredzaam te zijn.
- Consulente(n), schuldhulpmaatjes e.a. die in contact komen met mensen met (dreigende) schulden, gaan met hen in gesprek over vaardigheden om zelf hun zaken te kunnen regelen. Zij zijn op de hoogte over hoe zij dit gesprek kunnen voeren en welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn.
- Ondersteuningsmogelijkheden die hierop aansluiten zoals een cursus Voor hetzelfde geld...

Richtlijnen digitale toegankelijkheid

Vanaf 23 september 2020 moeten overheidsinstanties voldoen aan de richtlijnen voor digitale toegankelijkheid. Websites, online documenten en mobiele applicaties moeten voor iedereen toegankelijk zijn, ook voor laaggeletterden en migranten. De organisatie past de toegankelijkheidsnorm toe en publiceert voor iedere website die onder de verantwoordelijkheid van de organisatie valt een toegankelijkheidsverklaring.

Digitale overheid

De bibliotheek biedt inwoners mogelijkheden om hun zaken (met de overheid) te kunnen regelen. Het aanbod bestaat onder andere uit cursussen Klik & tik, Digisterker en het informatiepunt Digitale Overheid bieden hiervoor mogelijkheden. Het doel is digitale inclusie, oftewel dat inwoners in staat zijn zaken online te regelen.

- Connectie met andere beleidsterreinen

Armoedebeleid, schuldhulpverlening, Voedselbank en andere partners van het Taalakkoord.

Het is belangrijk om ook te richten op het voorkomen van laaggeletterdheid. We willen voorkomen dat jonge inwoners laaggeletterd uit het onderwijs stromen.

Taalachterstand bij kinderen is vaak gerelateerd aan onvoldoende Nederlandse taalvaardigheid van hun ouders. Wanneer ouders kansen krijgen om zich verder te ontwikkelen, vergroten ook de kansen voor hun kinderen. Ouders kunnen meer betrokken zijn bij de schoolloopbaan van hun kinderen en dit heeft bovendien een gunstig effect op hun eigen participatie.

Landelijke cijfers laten zien dat ongeveer een kwart van de jongeren het onderwijs met on-

voldoende taalvaardigheden verlaat. In het onderwijs in de regio is daarom aandacht voor taalvaardigheden, zoals op de Gooise Praktijkschool, het MBO en uiteraard de ISK (internationale schakelklassen). Er wordt gezocht naar meer verbinding met het onderwijs. Bijvoorbeeld met Lees!, een oproep aan scholen om kinderen en jongeren leesplezier bij te brengen.

- Wat willen we bereiken

- Ouderbetrokkenheid vergroten; ouders kunnen hun kinderen ondersteunen in hun schoolcarrière en hebben een voorbeeldfunctie.
- Leerlingen -gegeven de mogelijkheden- verlaten het onderwijs niet als laaggeletterden. In het voortgezet of middelbaar beroepsonderwijs is aandacht voor basisvaardigheden en ook daarna worden jongeren uitgenodigd het niveau van hun vaardigheden in stand te houden of te verbeteren. We willen er tijdig bij zijn, zoeken samenwerking met het onderwijs en het RBL en maken gebruik van het aanbod en de expertise van de Stichting Lezen en Schrijven.

- Connectie met andere beleidsterreinen

Onderwijs (voor- en voegschoolse educatie / onderwijsachterstandenbeleid, regionaal bureau leerlingzaken), Jeugd (Jeugd en Gezin / consultatiebureau).

Mensen met lage gezondheidsvaardigheden

Gezondheidsvaardigheden hangen nauw samen met lees-, schrijf- en rekenvaardigheden. Mensen, die moeite hebben met lezen en rekenen, hebben onvoldoende toegang tot informatie over ziekte en gezondheidszorg. Zij ontwikkelen vaak een ongezonde levensstijl en zijn zich onvoldoende bewust van de daarbij behorende risico's. Deze groep mensen heeft een verhoogd risico op gezondheidsproblemen.

- Wat willen we bereiken

Inwoners beschikken over voldoende gezondheidsvaardigheden, waardoor zij een gezondere levensstijl ontwikkelen en zelfstandig en tijdig gebruik maken van de gezondheidszorg.

- Connectie met andere beleidsterreinen

Gezondheid (Wet publieke gezondheid, GGD), Inclusiebeleid, Wmo, ouderenbeleid.

7. Acties en financieel kader 2020-2024

Actieplan

Laaggeletterdheid terugdringen

	Wat	Wanneer	Wie
Vinden en bereiken laaggeletterden (NT1 en NT2)	Communicatie, campagne, vindplaatsgericht	2021 e.v.	Projectleider + stagiaire
Digivaardigheden	Cursusaanbod bibliotheek Campagne online overheid Webmaatjes Aanbod i.o.m. werkgevers	2020 e.v.	Bibliotheken Werkgevers
Administratieve vaardigheden	Training schuldhulpmaatjes Cursus Voor hetzelfde geld Praatplaat Quick Fit	2021 e.v. alle gemeenten, diverse trajecten per jaar.	Projectleider Stichting LES
Gezondheidsvaardigheden	Praatplaat Positieve Gezondheid Plan toegankelijkheid van zorg Cursus Voel je Goed	2021 e.v. diverse gemeenten, diverse trajecten per jaar. 2021 + 2023 Hilversum-Gooise Meren e.o. 2022 + 2024 Hilversum-Huizen e.o.	GGD Externe partij
Taal en werk	Perspectief op Werk en trajecten (ATC, UWV, werkgevers, taalaanbieders, bibliotheken, inburgering)	2020 en 2021 2020 start 2021 e.v.	Taalaanbieders Werkgevers Bibliotheken ATC, UWV
Communicatie op B1 niveau	Informatie en advies vanuit de regio. Feedback van gebruikers organiseren.	2021 e.v. 2021 e.v.	Projectleider Stichting LES

Wat willen we bereiken?

	Wat	Wanneer	Wie
Integrale aanpak	Breed kijken, verbinden, aansluiten.	2020 e.v. in monitor aangeven wat de relatie is met een ander beleidsterrein of aanbod.	WEB-werkgroep, projectleider
Aanpak per subdoelgroep	Werkzoekenden, werkenden, ouders, jongeren, NT1, NT2	2021 e.v. in monitor aangeven wat de inzet is per subdoelgroep en wat het resultaat.	Projectleider i.s.m. diverse ondertekenaars taalakkoord
Monitoren	Monitor volwasseneducatie. Rapportage voortgang plan van aanpak.	2021 e.v., periodiek per jaar.	Projectleider

Aantal laaggeletterden

	Wat	Wanneer	Wie
Monitor volwasseneducatie	Monitoren impact, registratie, sturen op kwaliteit	Vanaf 2021	Qwasp
Trainingen professionals	Registratie aantallen. Inbreng professionals meenemen: wat hebben zij nodig, wat is er nog nodig?	2020 trainingen consulenten en klantmanagers HBEL 2021 e.v. trainingen consulenten en klantmanagers, Zorgprofessionals en schuldhulpmaatjes (praatplaat)	Projectleider Stichting LES
Deelname informeel aanbod	Registratie aantallen taalcafé's, taalmaatjes etc. Ervaringsverhalen deelnemers.	2021 e.v. 2020 spiegelbijeenkomst oud-taalcursisten. T/m 2024 jaarlijks andere uitvraag.	Aanbieders
Registratie communicatie-uitingen	Overzicht van uitingen social media, lokale kranten, etc.	2021 e.v.	Projectleider

Betrokken partijen

	Wat	Wanneer	Wie
Centrale coördinatie	Projectleider regio. Aanjaagfunctie, opstellen en monitoren PvA, coördinatie taalnetwerk, taalakkoord, week van Lezen en Schrijven etc.	2020 e.v.	Projectleider
Opdracht Stichting Lezen en Schrijven	Jaarlijkse opdracht	2020 focus advisering 2021 focus trainingen	WEB-werkgroep
Taalnetwerk	2 x/jr bijeenkomst, 4x/jr nieuwsbrief	2020 e.v.	WEB-werkgroep, projectleider
Taalakkoord	Monitoren taalakkoord. Uitbreiden ondertekenaars.	2021 e.v.	Projectleider
Inkoop en contractbeheer	Inkooptraject 2022 e.v. Efficiënt en effectief gebruik WEB-cursussen	2021 voorbereiding. 2022 e.v. uitvoering.	WEB-werkgroep Regio I&C
Promotie en communicatie	Communicatie naar betrokken partijen.	2021 e.v.	Projectleider, Stichting LES

Vraag en aanbod

	Wat	Wanneer	Wie
Online overzicht aanbod en informatie	Online overzicht van al het aanbod op het gebied van basisvaardigheden. Informatie over de vaardigheid, de subdoelgroep en het aanbod.	2021 (jaarlijks actualiseren)	Projectleider, stagiaires
Inkoop WEB trajecten	Contractbeheer tot 2022 Inkoop 2022 e.v.		Regio Inkoop & contractbeheer, WEB-werkgroep
Week van lezen en schrijven	Extra aandacht voor het belang van basisvaardigheden.	Jaarlijkse invulling.	Projectleider, WEB-werkgroep, taalnetwerk, externen
Betrekken ervaringsdeskundigen	Vragen naar ervaringen formeel aanbod, informeel aanbod, ISK, aansluiting op behoeften, communicatie op B1 niveau etc.	2020 spiegelbijeenkomst oud WEB-cursisten 2021 e.v. onderwerpen nog te bepalen.	Projectleider, Samenkracht!, externe partij, taalaanbieders
Ambassadeurs	Taalambassadeurs benoemen en inzetten. Zowel bekende personen als ervaringsdeskundigen.	2021 e.v.	WEB-werkgroep, projectleider, Stichting LES

Budget 2020-2024

	Bedrag	Inzet
WEB/volwasseneneducatie	Ca. € 730.000 (jaarlijks)	Aantal trajecten: 500, verdeeld over de regiogemeenten
POW/Perspectief Op Werk	. € 500.000 (2020/2021)	Aantal trajecten: 330, verdeeld over de regiogemeenten
Actieplan laaggeletterdheid	Ca. € 120.000/jr (2021 tot en met 2024)	Diverse projecten in het kader van de aanpak van laaggeletterdheid, zie onder.
Inzet Stichting Lezen en Schrijven	0,8 fte/jr	In overleg, zie bijlage 3 voor inzet 2021.
Lokale inzet	De lokale inzet en budgetten maken geen onderdeel uit van dit plan	Lokale projecten en subsidies gericht op taal (bijvoorbeeld taalmaatjes) of met taal als middel (bijvoorbeeld een naai- en taalatelier).
Subsidies Tel mee met Taal	Afhankelijk van aanvraag door gemeente+lokale partij en toewijzing.	Lokale verantwoordelijkheid. Regionaal projectleider aanpak laaggeletterdheid heeft faciliterende rol.

Budgetverdeling actieplan 2020-2024

	2020 € 117.632	2021 € 241.728 (€ 124.096 + € 117.632 overheveling 2020)	2022 € 124.096	2023 € 124.096
Werk	POW	POW	€ 10.000	€ 10.000
Onderwijs		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Gezondheid		€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Schulden		€ 10.000	€ 5.000	€ 5.000
Trainingen vrijwilligers		€ 5.000	€ 2.500	€ 2.500
Taalakkoord uitbreiden, en realisatie doelen		€10.000	€ 4.000	€ 4.000
Communicatie		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Taalnetwerk		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Communicatie op B1 niveau		€ 3.000	€ 0	€ 0
Regionale initiatieven/innovatieve projecten/cofinanciering		€ 13.096	€ 7.596	€ 7.596
Monitoring, registratie, impactmeting, rapportage		€ 20.000	€ 15.000	€ 15.000
Online sociale kaart basisvaardigheden		€ 10.000	€ 0	€ 0
Regionaal projectleiderschap aanpak laaggeletterdheid		€ 80.000	€ 25.000	€ 25.000
Regionale organisatie inkoop en contractbeheer		€ 60.000	€ 25.000	€ 25.000
Totaal	€ 0	€ 241.728	€ 124.096	€ 124.096

Bijlage 1

Infographic met bijdragen van oud-taalcursisten

Inwoners aan het woord over taalcursussen*

Waarom vind je een taalcursus belangrijk?

- Het is belangrijk om Nederlands te leren.
- Leren doe je het beste met een cursus.
- Door een taalcursus heb je een betere kans op een baan.
- Als je de taal niet kent, ben je niet geïntegreerd.
- Mijn kinderen groeien in Nederland op, ik wil ze kunnen helpen met school en in het Nederlands met ze praten.

Wat is er voor jou veranderd door de cursus?

- Het geeft zelfvertrouwen.
- Ik kan een praatje maken met mensen in mijn wijk.
- Ik doe mee met activiteiten in de buurt en leer steeds beter meepraten.
- Ik ben vrijwilliger bij de sportclub. Dat is leuk en ik leer meteen de taal.
- Ik hoef niet meer alles te vragen, ik begrijp veel zelf.
- Ik kan mijn werk beter doen en heb meer contact met collega's. Ik begrijp hun grapjes!

Wat wil je ons meegeven?

- Je moet ook buiten de lessen veel oefenen en praten. Elke dag!
- Het is goed als cursisten ook naast de les praten en appen met andere cursisten en de docent.
- Belangrijk dat docenten goed uitleggen, zorgen voor maatwerk en niet alleen uit het boek werken, maar ook met gespreksoefeningen en spelletjes.
- Let in de cursus ook op uitspraak!
- Laat mensen niet lang wachten op de start van een cursus, bijvoorbeeld omdat de groep nog niet vol is.
- In een groep met ongeveer hetzelfde niveau leer je meer. Anders is het voor de één te makkelijk en voor de ander te moeilijk.
- Ongemotiveerde mensen in de groep is niet fijn.
- In een kleine groep (± 10 mensen) leer je meer dan in een grote (groep ± 16 mensen).

Wij willen graag leren!

*oud-WEB cursisten aan het woord bij de Spiegelbijeenkomst op 10 september 2020

Bijlage 2

Praatplaat positieve gezondheid

Uw gezondheid

Een overzicht om te bespreken

De brede kijk op gezondheid wordt positieve gezondheid genoemd en bestaat uit 6 gebieden die als in een spinnenweb met elkaar verweven zijn en elkaar beïnvloeden. Vink aan wat u vindt passen. Als u wilt kunt u uw antwoorden bespreken met familie, vrienden, uw huisarts of een andere professional.

Vink aan wat u vindt passen ✓

Dagelijks functioneren
zoals: - voor uzelf zorgen
- boodschappen doen
- huishouden
- (online) dingen kunnen regelen

Meedoen
zoals: - erbij horen
- actief zijn
- sociaal contact hebben

Lichaam
zoals: - slapen
- eten
- bewegen
- pijn

Gevoelens en gedachten
zoals: - omgaan met stress en verandering
- opgewekt zijn
- onthouden

Nu en later
zoals: - vertrouwen in toekomst
- blijven leren
- accepteren

Kwaliteit van leven
zoals: - wonen
- rondkomen
- genieten

Wat valt u op?
Wilt u ergens extra aandacht aan besteden?

Uitgave: GCD Gooi en Vechtstreek, september 2020 t.s.m. Anders Gezond, Hilversum, Met dank aan InStitute Positive Health, Hilversum, lise Schippers gemeente Gooise Meren en Hilversum. Derde gewijzigde versie